

จำนวนวันนอนในโรงพยาบาลเป็นผลลัพธ์ทางการรักษาพยาบาลที่บ่งชี้ประสิทธิภาพและคุณภาพของการให้บริการของโรงพยาบาล การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาจำนวนวันนอนในโรงพยาบาล และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับจำนวนวันนอนในโรงพยาบาลของผู้ป่วยโรคปอดบวม โรคความดันโลหิตสูง และโรคเบาหวาน โดยเปรียบเทียบจำนวนวันนอนในโรงพยาบาลกับกลุ่มวินิจฉัยโรคร่วมของกระทรวงสาธารณสุข กลุ่มประชากรที่ศึกษาเป็นผู้ป่วยที่เข้าพักรักษาตัวในโรงพยาบาลพิจิตรช่วงเดือน มกราคม ถึงมิถุนายน 2545 ที่ได้รับการวินิจฉัยโรคหลักจากแพทย์ว่าเป็นโรคปอดบวม โรคความดันโลหิตสูง และโรคเบาหวาน โดยศึกษาข้อมูลจากเวชระเบียนผู้ป่วยใน รวมทั้งสิ้นจำนวน 365 แฟ้มเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลเป็นแบบบันทึกที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น และผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแก้ไขความถูกต้องครบถ้วนด้านเนื้อหา ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โดยการหา ค่าพิสัย แจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และไคสแควร์

ผลการศึกษาพบว่า

1. จำนวนวันนอนในโรงพยาบาลเฉลี่ยของผู้ป่วยโรคปอดบวมอายุน้อยกว่าและเท่ากับ 17 ปี และอายุมากกว่า 17 ปี มากกว่าจำนวนวันนอนมาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ($\mu = 6.51$, $\sigma = 8.52$ และ $\mu = 12.56$, $\sigma = 16.89$ ตามลำดับ) เมื่อวิเคราะห์จำแนกจำนวนวันนอนที่น้อยกว่าเกณฑ์ ตามเกณฑ์ และมากกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดพบว่า กลุ่มผู้ป่วยที่มีอายุน้อยกว่าและเท่ากับ 17 ปี ซึ่งมีจำนวนวันนอนในโรงพยาบาลน้อยกว่าเกณฑ์ และมากกว่าเกณฑ์เป็นจำนวนมากที่สุดเท่ากัน (ร้อยละ 41.77) ส่วนกลุ่มผู้ป่วยที่มีอายุมากกว่า 17 ปี และจำนวนวันนอนในโรงพยาบาลมากกว่าเกณฑ์มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 58.02) และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับจำนวนวันนอนในโรงพยาบาลได้แก่ โรคร่วม โรคแทรกซ้อน หัตถการและการผ่าตัด และอายุ

2. จำนวนวันนอนในโรงพยาบาลเฉลี่ยของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง มากกว่าจำนวนวันนอนมาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ($\mu = 4.37$, $\sigma = 6.07$) เมื่อวิเคราะห์จำแนกจำนวนวันนอน น้อยกว่าเกณฑ์ ตามเกณฑ์ และมากกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด พบว่ากลุ่มที่มีจำนวนวันนอนมากกว่าเกณฑ์มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 42.06) และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับจำนวนวันนอนในโรงพยาบาลได้แก่ โรคร่วม และอายุ

3. จำนวนวันนอนในโรงพยาบาลเฉลี่ยของผู้ป่วยโรคเบาหวาน อายุน้อยกว่าและเท่ากับ 35 ปี และอายุมากกว่า 35 ปี มากกว่าจำนวนวันนอนมาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ($\mu = 8.00$, $\sigma = 7.21$ และ $\mu = 7.95$, $\sigma = 9.06$ ตามลำดับ) เมื่อวิเคราะห์จำแนกจำนวนวันนอนที่น้อยกว่าเกณฑ์ ตามเกณฑ์ และมากกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด พบว่ากลุ่มผู้ป่วยที่มีอายุน้อยกว่าและเท่ากับ 35 ปี ซึ่งมีจำนวนวันนอนในโรงพยาบาลมากกว่าเกณฑ์ และน้อยกว่าเกณฑ์มีจำนวนมากที่สุดเท่ากัน (ร้อยละ 50) ส่วนผู้ป่วยที่อายุมากกว่า 35 ปี และมีจำนวนวันนอนในโรงพยาบาลมากกว่าเกณฑ์มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 58.69) และพบว่าไม่มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับจำนวนวันนอนในโรงพยาบาล

ผลการศึกษานี้ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงและพัฒนาระบบการรักษาพยาบาลผู้ป่วยโรคปอดบวม โรคความดันโลหิตสูง และโรคเบาหวานในโรงพยาบาลพิจิตร

Length of stay is the outcome that indicates an efficiency and quality of care within hospital. This study aimed to explore the length of stay, compared with standard length of stay as the Ministry of Public Health indicated, and examine the related factors of length of stay among patients with pneumonia, hypertension and diabetes mellitus. Population was the patient who admitted in Phichit Hospital from January, 2002 to June, 2002. Data were collected from 365 files of in-patient medical records. The data was collected using record form developed by investigator and analyzed by using range frequency, percentage, mean, standard deviation and Chi-Square.

The results of this study were:

1. The average length of stay of patients with pneumonia with less than, equal 17 years, and more than 17 year were more than standard length of stay that of the Ministry of Public Health indicated ($\mu=6.51$, $\sigma=8.52$ and $\mu=12.56$, $\sigma=16.89$, respectively). Comorbidities, complications, treatment procedure and operation, and age were significant related with length of stay.
2. The average length of stay of hypertension patients was more than the standard that the Ministry of Public Health indicated ($\mu = 4.37$, $\sigma = 6.07$). Comorbidities and age of patients were factors that related with length of stay.
3. The average length stay of diabetes mellitus patients with less than, equal 35 years, and more than 35 years were more than standard length of stay that the Ministry of Public Health indicated ($\mu = 8.00$, $\sigma = 7.21$ and $\mu = 7.95$, $\sigma = 9.06$, respectively). However, no factors was related with the length of stay.

The results of this study would be used as the basis data in improving health care services for patients with pneumonia, hypertension and diabetes mellitus in Phichit Hospital.